

Ert dnr: Ku2017/01905/DISK

den 22 november 2017

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Naturskyddsföreningens remissyttrande över Ds 2017:43 Konsultation i frågor som rör det samiska folket

Bakgrund

Remissen innehåller ett förslag till en ny lagstiftning om konsultation i frågor som rör det samiska folket. För att främja det samiska folkets inflytande ska, utöver vad som anges i annan lagstiftning, samråd ske enligt vad som närmare anges i lagförslaget. Samrådet ska benämnas konsultation.

Naturskyddsföreningens yttrande

Naturskyddsföreningen anser att intentionerna i förslaget om utökat samråd, så kallad konsultation, med det samiska samhället i grunden är bra. Föreningen anser emellertid inte att förslaget, i tillräcklig utsträckning, lever upp till samernas, inom urfolksrätten stadgade rätt, till effektivt inflytande i frågor som berör dem.

Författningsförslaget om konsultation är utformat för att gälla oberoende av ärendetyp, med vissa undantag. Det vida tillämpningsområdet för när konsultation ska användas är positivt. Naturskyddsföreningen anser emellertid att följdändringar krävs i bland annat minerallagen, plan- och bygglagen och skogsvårdslagen för att säkerställa att konsultationslagen faktiskt tillämpas vid beslut som berör det samiska folket.

Naturskyddsföreningen anser att samers kultur, traditionella kunskaper och renskötselns behov ska respekteras vid all prospektering och utvinning av mineral.¹

¹ Se mer om vad Naturskyddsföreningen anser om politik och lagstiftning för hållbar mineralförsörjning i föreningens Mineralpolicy:

https://www.naturskyddsforeningen.se/sites/default/files/dokument-media/mineral_Policy_0.pdf

I förslaget omfattas inte konsultationsplikten vid undersökningstillstånd enligt minerallagen. Detta motiveras med att undersökningsarbete enligt minerallagen i regel inte påstås medföra några större olägenheter för renskötseln och annan markanvändning. Naturskyddsföreningen delar inte denna bedömning. Ett undersökningstillstånd ges för tre år i taget och kan förlängas till totalt 15 år. Prospekteringen kan avse omfattande områden och kan innebära provborrningar och vägdragning m.m. Enligt föreningens bedömning kan ett prospekteringsområde exempelvis störa flyttleder för rennäringen.

Om prospekteringen sedan leder till en etablering av gruvverksamhet kan den medföra betydande konsekvenser för berörda samebyar eller andra samiska grupper. Det borde därför vara angeläget även för verksamhetsutövaren och den beslutande myndigheten Bergsstaten att redan vid prospekteringstillfället konsultera och samråda med berörda parter för att få en uppfattning om mineralutvinning ens är möjlig på platsen med hänsyn till det samiska samhället och riksintressena för rennäringen och naturvården. Naturskyddsföreningen anser därför att konsultationsplikten även ska omfatta undersökningstillstånd enligt minerallagen. Föreningen anser också att ideella organisationer ska tillförsäkras möjligheten att delta i samråd och överklaga beslut om undersökningstillstånd. Detta krävs för att Sverige ska anses ha implementerat Århuskonventionen på ett korrekt vis.

Enligt förslaget bör konsultation regelmässigt ske vid ansökan om bearbetningskoncessioner som handläggs av Bergsstaten. Naturskyddsföreningen tillstyrker förslaget. Föreningen anser att samebyar ska kunna säga nej till gruvprojektet som exempelvis allvarligt försämrar möjligheten att bedriva renskötsel eller på annat sätt allvarligt försämrar samiska livsstilar i det berörda området. Principen om Free, prior and informed consent (FPIC) ska tillämpas.

Givet beröringspunkterna med innehållet i denna Ds vill Naturskyddsföreningen påminna om kravet att Sverige ska ratificera ILO-konventionen 169 om ursprungsbefolkningar. Föreningen tog upp detta krav i en rapport (tillsammans med WWF Sverige) med anledning av det politiska åtagande Sverige gjorde vid CBD-partsmötet 2010, i form av de så kallade Nagoyamålen.²

Detta remissvar har utarbetats av Rebecca Nordenstam, miljöjurist, i samråd med Jonas Rudberg, sakkunnig gruvor och skog och Oscar Alarik, chef för avdelningen klimat och juridik.

För Naturskyddsföreningen

Stockholm dag som ovan,

Johanna Sandahl
ordförande

Rebecca Nordenstam
miljöjurist

² Länk till rapporten *Sverige och Nagoyamålen*:
<http://www.wwf.se/source.php/1472509/Rapport%20Sverige%20och%20%20Nagoyam%C3%A5lenLR.pdf>